

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2020

ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΕΛ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

15/06/2020

A1.

Κατά τον συγγραφέα η λογοτεχνική ανάγνωση αποτελεί λυτρωτική απόλαυση, καθώς την θεωρεί δημιουργική απασχόληση. Λειτουργεί μάλιστα για τον ίδιο ως μέσο συγκέντρωσης σε αντίθεση με την επικρατούσα άποψη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ακόμη, αναφέρει ότι με το πέρασμα των χρόνων άρχισε να αποζητά την ουσιαστική ανάγνωση η οποία τον έχει οδηγήσει σε μια συναισθηματική πληρότητα. Τέλος, συμπεραίνει ότι η λογοτεχνία του προσφέρει ψυχική ηρεμία και γαλήνη.

B1:

α) Λάθος

Τεκμηρίωση: 1^η παράγραφος: «Προσωπικά... δημιουργική ενασχόληση» και στην 4^η παράγραφο: «Δεν ασκώ πρωταθλητισμό... ό,τι θέλει».

β) Λάθος

Τεκμηρίωση: 3^η παράγραφος του 1^{ου} κειμένου: «Για εμένα, που το διάβασμα... πιο αδέσμευτο» και στην 5^η παράγραφο: «Οι ώρες του διαβάσματος... αλλόκοτο χροχρόνο».

γ) Λάθος

Τεκμηρίωση: 1^η παράγραφος του 2^{ου} κειμένου: «Γράφει μέσα στη μνήμη του... τα έργα του» και στην 2^η παράγραφο: «Έχει γράψει μέσα... κόσμο τους».

δ) Λάθος

Τεκμηρίωση: 3^η παράγραφος του 2^{ου} κειμένου: «Μέσα στην Ιστορία του κόσμου... συγγραφείς».

ε) Σωστό

Τεκμηρίωση: 7^η παράγραφος του 1^{ου} κειμένου: «Τέτοια κείμενα... ψυχή» και στην 5^η παράγραφο του 2^{ου} κειμένου: «Ίσως γιατί το γράφει... τους καταβάλλει».

B2. α. Ο σκοπός του συγγραφέα του κειμένου 1 είναι να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες στο ζήτημα της λογοτεχνικής ανάγνωσης. Υποστηρίζει ότι το διάβασμα είναι μια «δημιουργική απασχόληση» που γίνεται εκούσια χωρίς να επιβάλλεται από εξωτερικούς παράγοντες. Σύμφωνα με αυτόν, οι ήρωες των βιβλίων και οι ιστορίες τους γιατρεύουν την ψυχή. Για να ενισχύσει τις απόψεις του χρησιμοποιεί σημεία στίξης όπως τα εισαγωγικά «ανέβασα πυρετό», «Ανθρώπινο κτήνος». Στην πρώτη περίπτωση τα εισαγωγικά δηλώνουν έμφαση ενώ στη δεύτερη παραθέτουν τον τίτλο ενός βιβλίου. Επίσης χρησιμοποιείται το θαυμαστικό στη φράση: «τι ειρωνεία!» που δηλώνει έκπληξη. (Εναλλακτικά υπάρχει και η διπλή παύλα: -τι ειρωνεία-! που αποτελεί παρενθετική πρόταση.) Σχήματα λόγου που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας είναι οι μεταφορές: «χάνομαι μέσα στο κείμενο», «έκλεβα χρόνο», «ίαση της λογοτεχνίας» που προσδίδουν στο κείμενο ζωντάνια, εκφραστικότητα, παραστατικότητα. Επίσης, χρησιμοποιείται η παρομοίωση «λες και εγείρονται οι συγγραφείς και συνομιλούν μαζί μου». Η παρομοίωση προσδίδει στο λόγο εικονοπλαστικό και αλληγορικό χαρακτήρα, αμεσότητα, ζωντάνια, παραστατικότητα. (Εναλλακτικά θα μπορούσαμε να πούμε και την προσωποποίηση «Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρεύουν την ψυχή.»).

B2. β. Ο Θ. Γρηγοριάδης χρησιμοποιεί την ερώτηση «Γιατί όλοι αυτοί...εαυτό του;» στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 2. Με αυτό τον τρόπο προσδίδει ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στο κείμενό του. Παράλληλα, προβληματίζει τον αναγνώστη, τον ευαισθητοποιεί και τον αφυπνίζει ως προς την αξία του γραπτού λόγου. Τέλος, λειτουργεί επιλογικά στην ολοκλήρωση του κειμένου 2.

B3. Η ικανότητα της γραφής αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του ανθρώπου σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνίας. Αρχικά, φαίνεται πως οι άνθρωποι από μικρή ηλικία συμμετέχουν σε αυτή τη διαδικασία κυριολεκτικά και μεταφορικά. Η σημασία της κρίνεται ως αξιосέβαστη ενέργεια, της οποίας το αποτέλεσμα δεν είναι άλλο από τη διαχρονικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης. Μέσα από τη συγγραφική διαδικασία ο άνθρωπος αφήνει ανεξίτηλα και «ζωντανά» βιώματά και συναισθήματα. Έτσι, λοιπόν, η επικράτηση του ανθρώπου έναντι του χρόνου γίνεται μέσω της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Γ1.

Θέμα του ποιήματος αποτελεί ο ρόλος της ποίησης στη ζωή του ανθρώπου. Ειδικότερα, ο Τ. Πατρίκιος πραγματεύεται πως η ποίηση κάνει τον άνθρωπο να αναρωτιέται για διάφορα «πράγματα» στη ζωή του. Η επανάληψη της λέξης «πράγματα» είναι χαρακτηριστική και διατρέχει όλο το ποίημα. Το άτομο μέσω της ποίησης διερωτάται για πράγματα «που πρώτη φορά αντικρίζει», καθώς και για πράγματα «χιλιοειπωμένα» του παρελθόντος. Το θέμα του ποιήματος διασαφηνίζεται και από την αντίθεση «για πράγματα που έλεγες δε θα συμβούν ποτέ και τώρα συμβαίνουν», θέλοντας να δείξει πως η ποίηση κάνει τον άνθρωπο να αναθεωρήσει ιδέες και αντιλήψεις του. Τέλος, ένας τρίτος κειμενικός δείκτης που άμεσα σχετίζεται με το θέμα το ποιήματος είναι το β' ενικό πρόσωπο («έβλεπες, κάνεις, ρίσκαρες»). Με αυτό τον τρόπο ο ποιητής υποδηλώνει την ύπαρξη ενός αποδέκτη όσων γράφονται και προσδίδει στο κείμενο θεατρικότητα. Επίσης, ενισχύει το αίσθημα της οικειότητας.

Η ποίηση παίζει ξεχωριστό ρόλο στην προσωπική μου ζωή, όπως και κάθε νέου πιστεύω. Πιο συγκεκριμένα, ισορροπώ στην καθημερινότητά μου, καθώς τα λογοτεχνικά πρόσωπα και ο ιδιαίτερος χροχρόνος είναι ένα μαγικό σύμπαν που ενισχύει τη φαντασία μου και με αποκόπτει από τις δυσκολίες της ζωής. Τέλος, αναπτύσσω εντονότερα συναισθήματα και αποκτώ ενσυναίσθηση και συνειδητοποιώ την αξία του ανθρωπισμού.

Δ.1

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΑΡΘΡΟ

ΤΙΤΛΟΣ: Το βιβλίο, ένας πολύτιμος φίλος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κατά την εξέλιξη του δυτικού πολιτισμού το βιβλίο αντιπροσωπεύει το πνευματικό και πολιτιστικό υπόβαθρο κάθε ατόμου. Η επαφή με κάθε είδους ανάγνωσμα προσφέρει όχι μόνο γνώσεις αλλά και τη δυνατότητα προσέγγισης των ζητημάτων που καλείται ο καθένας να διαχειριστεί στην προσωπική του ζωή. Στις μέρες μας, όμως, η ανάγνωση των βιβλίων δεν κατέχει κυρίαρχη θέση καθώς γίνεται εσφαλμένη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

Γιατί διαβάζω βιβλία:

- Προσφέρουν γνώσεις.
- Προάγουν το πνεύμα, οξύνουν την κρίση και τη λογική, αναπτύσσουν τη φαντασία.
- Διδάσκουν, ενημερώνουν, καλλιεργούν την ελεύθερη σκέψη. Διευρύνουν τον πνευματικό ορίζοντα του ανθρώπου. Απαλλάσσουν από τις προλήψεις και δεισιδαιμονίες.
- οδηγούν στη δημιουργία νέων σκέψεων και συνειρμών.
- Προωθούν την αισθητική καλλιέργεια. Διδάσκουν τη γλώσσα και την αρμονία του λόγου.
- Το βιβλίο καλλιεργεί την αντίληψη της προώθησης του κοινωνικού συμφέροντος έναντι του ατομικού.
- Ενισχύει το άτομο ψυχολογικά, το οδηγεί στην αυτοπεποίθηση, το εφοδιάζει με αισιοδοξία, το απαλλάσσει από τα διάφορα συμπλέγματα και εμπλουτίζει το συναισθηματικό του κόσμο.

- Αποτελεί πολύτιμο σύντροφο τις ώρες της μοναξιάς, της πλήξης και της ανίας, γιατί ενημερώνει, αλλά και ψυχαγωγεί.

Γιατί δεν διαβάζω βιβλία:

- Η αναζήτηση οποιασδήποτε πληροφορίας μέσω του διαδικτύου δημιουργεί την ψευδαίσθηση της εύκολης απόκτησης γνώσης και υποκαθίσταται έτσι η μελέτη του βιβλίου.
- Το χρησιμοθηρικό πνεύμα της εποχής μας καθιστά την επαφή του νέου με το βιβλίο καταναγκαστική, μέσα στα πλαίσια της επαγγελματικής του αποκατάστασης.
- Η φιλαναγνωσία δεν προωθείται σωστά από οικογένεια και σχολείο.
- Η εκπαιδευτική διαδικασία οδηγεί στη στείρα αποστήθιση, γεγονός που δημιουργεί αρνητικά συναισθήματα του μαθητή απέναντι σε οποιοδήποτε ανάγνωσμα.
- Έλλειψη ελεύθερου χρόνου
- Υπερβολικός φόρτος μαθημάτων σχολείου
- Το βιβλίο δε θεωρείται τρόπος ψυχαγωγίας από την πλειοψηφία των νέων
- Χρήση διαφορετικών τρόπων ψυχαγωγίας (υπολογιστής/διαδίκτυο/κινητό)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ως προς τη διαχείριση του προσωπικού μου χρόνου ο ρόλος του βιβλίου είναι ελλιπής για τους εξής λόγους:

- Υπερβολικός φόρτος μαθημάτων σχολείου
- Αρκετές εξωσχολικές δραστηριότητες (φροντιστήριο, ξένες γλώσσες, ωδείο, αθλητισμός)
- Υπερβολική χρήση νέων τεχνολογιών (χρήση κινητού, υπολογιστή) αντί της ανάγνωσης βιβλίων
- Έλλειψη προτίμησης του βιβλίου από τους νέους ως μέσο ψυχαγωγίας
- Η αίσθηση της κοινωνικότητας που συνεπάγεται η επαφή με το διαδίκτυο προσφέρει έναν πιο διασκεδαστικό τρόπο αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου.
- Ο καταναλωτισμός και το κυνήγι των υλικών αγαθών θέτουν σε δεύτερη μοίρα την ορθή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Καταληκτικά, το βιβλίο οφείλει να επαναπροσδιοριστεί και να αντιμετωπιστεί ως το κυρίαρχο μέσο της παιδευτικής διαδικασίας. Στην προσπάθεια αυτή ενεργό ρόλο θα παίξει κυρίως το σχολείο και η οικογένεια. Οι συγκεκριμένοι φορείς κοινωνικοποίησης και μάθησης θα κατευθύνουν τον έφηβο στην ορθή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου έτσι ώστε το βιβλίο να καταλάβει μια πιο περίοπτη θέση.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΘΕΜΑΤΩΝ

Βασιλειάδου Μ., Εσκιτζή Ρ., Κοντογεώργος Ε., Νεοχωρίδου Ι., Παπαπετρίδου Μ., Σεβρής Κ. Στρίγγας Γ., Χασιώτης Θ.